

ความสัมพันธ์ของการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง ของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา

กฤตเมธ สายทองแก้ว* สุมรินทร์ นิมนต์พันธ์**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ ระดับเจตคติ และรูปแบบพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง (Serious Leisure) และศึกษาความสัมพันธ์ของการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจากนักเรียนทั้งหมด 2,994 คน เก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์โดยค่าสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติสหสัมพันธ์สเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนสารวิทยาที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันจะมีระดับการรับรู้การใช้เวลาว่างอย่างจริงจังต่างกันโดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อยมาก โดยระดับของการรับรู้เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังมากที่สุดมีแหล่งที่มาจากอินเทอร์เน็ต และน้อยที่สุดคือ วิทยุ ต่อมาในด้านของเจตคติพบว่า นักเรียนโรงเรียนสารวิทยาที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันจะมีระดับเจตคติที่มีต่อการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังต่างกันโดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อย ต่อมาในด้านพฤติกรรม พบว่า นักเรียนโรงเรียนสารวิทยาที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันจะมีระดับพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังต่างกันโดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อย ซึ่งจากรูปแบบการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังทั้งหมด 10 ด้าน ประกอบด้วย กีฬา, ท่องเที่ยว, อ่านหนังสือ, ศิลปะและงานฝีมือ, พัฒนาตนเอง, ดนตรี, ความบันเทิง, ปลูกต้นไม้, กิจกรรมเสริมสร้างรายได้ และ หมาดพัฒนาจิตใจ พบว่าพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประเภทความบันเทิง (ดูหนัง, ฟังเพลง, ดูคลิปวิดีโอบันเทิง, เล่นเกมส์ ฯลฯ) รองลงมา คือ การใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง ประเภทกีฬา (ออกกำลังกาย, เต้น, วิ่ง, กีฬาชนิดต่าง ๆ ฯลฯ) ส่วนด้านที่น้อยที่สุด คือ ประเภทปลูกต้นไม้ (ปลูกผัก, ทำสวน, ปลูกต้นไม้, ปลูกป่า) และในความสัมพันธ์ของทั้งด้านการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง พบว่า ทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก โดยที่ การรับรู้และเจตคติ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง การรับรู้และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเจตคติและพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปปรับใช้ได้ โดยในระดับครอบครัว ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนบุตรหลานตามความสนใจของนักเรียน เพื่อให้สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับโรงเรียนก็สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร ในการจัดการเรียนในวิชาที่สนับสนุนความสนใจที่แตกต่างกันของนักเรียน เช่น วิชาชมรม รวมถึงการนำมาใช้ในนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ได้อีกด้วย

คำสำคัญ : การรับรู้, เจตคติ, การใช้เวลาว่าง, การใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง

สาขาการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ติดต่อผู้พิมพ์ : กฤตเมธ สายทองแก้ว E-mail: krittamet.stk@sg.swu.ac.th มือถือ : 082-4196885

Received February, 28 2025 ; Revised December, 22 2025 ; Accepted December, 26 2025

The Relationship of Perception, Attitude, And Serious Leisure Behavior of Students In Sarawittaya School

Krittamet Saithongkaew* Sumonratree Nimnetipun**

Abstract

This research aims to study the perceptions, attitude levels, and behavioral patterns of Serious Leisure activities among students at Sarawittaya School and examine the relationships among these three factors. The sample group consisted of 400 students from Sarawittaya School, selected through stratified random sampling from 2,994 students. The research findings revealed that students from different grade levels exhibited varying levels of perception regarding Serious Leisure activities, with only a very weak correlation. The most common source of information about Serious Leisure activities was the internet, while the least common source was the radio. Regarding attitude, the results indicated that students at different grade levels had differing attitudes toward Serious Leisure activities, with a weak correlation. Similarly, the study found that students at different grade levels also demonstrated varying levels of Serious Leisure behavior, again with a weak correlation.

Among the eight categories of Serious Leisure activities (sports, reading, arts and crafts, self-development, music, entertainment, gardening, income-generating activities, and spiritual development—the most popular category was entertainment, followed by sports. The least common category was gardening. Regarding the relationships among perception, attitude, and Serious Leisure behavior, all three factors were positively correlated. Specifically, perception and attitude showed a moderate correlation, perception and behavior had a moderate correlation, and attitude and behavior exhibited a strong correlation.

The findings of this research can be applied in various ways. At the family level, parents can support their children's interests to enhance their development. At the school level, the curriculum, particularly in elective subjects such as extracurricular clubs, should be improved to better align with students' diverse interests.

Keywords: Perception, Attitude, Leisure, Serious Leisure

บทนำ

เวลาของทุกคนมี 24 ชั่วโมงต่อวันเท่ากัน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เวลาส่วนตัว เวลาทำงาน และเวลาว่าง โดยนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการศึกษา ซึ่งรวมถึงการเรียนพิเศษนอกเวลาเรียน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมเสริม เช่น กิจกรรมแนะแนว ชุมนุม ชมรม และกิจกรรมเพื่อสังคม เพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียน เวลาว่างของแต่ละบุคคลสามารถแบ่งได้เป็นหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบของการใช้เวลาว่างจะส่งผลต่อตัวผู้เข้าร่วม เช่น หากผู้เข้าร่วมกิจกรรมการใช้เวลาว่าง เลือกการใช้เวลาว่างที่เป็นโทษกับตนเองหรือก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง คนรอบข้าง และสังคม การใช้เวลาว่างนั้นก็จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดในทางกลับกัน หากผู้เข้าร่วมเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง หรือคนรอบข้าง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เช่น กิจกรรมภายในบ้าน กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมเพื่อสุขภาพ ก็จะได้ถือว่าเป็นการใช้เวลาว่างอย่างเกิดประโยชน์โดยแท้จริง อย่างไรก็ตามนอกจากรูปแบบการใช้เวลาว่างที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นยังมีแนวคิดเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างที่เรียกว่า การใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง (Serious Leisure) ซึ่งถูกคิดค้นโดย สเต็บบินส์ (Stebbins, 1984) โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่ต่างจากการใช้เวลาว่างทั่วไป ซึ่ง โคโนะ และคณะ (Kono et al., 2020) ได้นำทฤษฎีมาขยายความ และให้ความหมายของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง (Serious leisure) ไว้ว่า เป็นการใช้เวลาว่างแบบเฉพาะเจาะจงของแต่ละบุคคล โดยมีองค์ประกอบที่กำหนดการใช้เวลาว่างในรูปแบบนี้อยู่ 6 อย่าง ได้แก่ ความมีวินัย อาชีพที่ทำยามว่าง ความพยายาม ประโยชน์ระยะยาว, หลักปรัชญาในชีวิต และการแสดงออกของแต่ละบุคคล ซึ่งในอดีตถูกแบ่งเป็น 3 ประเภทในตอนแรก ได้แก่ กิจกรรมฝึกหัด งานอดิเรก และงานอาสาสมัคร แต่ปัจจุบันได้เพิ่มความหลากหลายของรูปแบบกิจกรรมเพิ่มเป็น 10 ประเภท กีฬา ท่องเที่ยว อ่านหนังสือ ศิลปะและงานฝีมือ พัฒนาค้นคว้า ดนตรี ความบันเทิง ปลูกต้นไม้ กิจกรรมเสริมสร้างรายได้ และหมวดพัฒนาจิตใจ (ดาวิชา ศรีธัญรัตน์ วนิดา ทองธีระ และธวัชพร มะรินทร์, 2565)

โรงเรียนสารวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการสนับสนุนกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์ ทั้งภายในและนอกเวลาเรียน การวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อศึกษาระดับการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้ เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนานโยบายและกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้การใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง ของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา
2. เพื่อศึกษาระดับของเจตคติต่อการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง ของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง ของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้และเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มประชากร ทั้งหมด 2,994 คน และคำนวณสัดส่วนของแต่ละระดับชั้น เพื่อให้สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นให้ใกล้เคียงกัน แบ่งเป็น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีนักเรียน จำนวน 520 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีนักเรียน จำนวน 493 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียน จำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียน จำนวน 490 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียน จำนวน 507 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน จำนวน 500 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

2. ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (Taro Yamane, 1973) ตามกำหนดสัดส่วน และคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น ดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 69 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 66 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 65 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 66 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 67 คน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 67 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง (Serious leisure) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ที่มีต่อการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่ได้มาทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 มาสรุปและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 – 4 มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. หาความสัมพันธ์ของข้อมูลในข้อ 2 3 และ 4 โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation)

สรุปผลการวิจัย

จากจำนวนแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้จำนวนดังนี้ แบ่งตามระดับชั้นเป็น ม.1 จำนวน 69 คน ม. 2 จำนวน 66 คน ม. 3 จำนวน 65 คน ม.4 จำนวน 66 คน ม.5 จำนวน 67 คน และ ม.6 จำนวน 67 คน ได้ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามเพศเป็น เพศชาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.75 เพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.75 และไม่ระบุ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

ด้านการรับรู้โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.038 อยู่ในระดับมาก โดยที่การรับรู้ผ่านสื่อ มีค่าเฉลี่ย 2.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.843 อยู่ในระดับมาก โดยการรับรู้ผ่านสื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต ที่ค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.385 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามมาด้วย โทรทัศน์, สื่อกลางแจ้ง, สื่อสิ่งพิมพ์ ที่ระดับ 2.82, 2.61, 2.59 ตามลำดับซึ่งจัดอยู่ในระดับ มาก และน้อยที่สุดคือ วิทยุ ที่ค่าเฉลี่ย 1.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.023 อยู่ในระดับน้อย ในขณะที่การรับรู้การใช้เวลาว่างอย่างจริงจังผ่านบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.848 อยู่ในระดับ มาก โดยการรับรู้ผ่านบุคคลที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เพื่อน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.801 และน้อยที่สุดคือ การอบรมและสัมมนา ที่ค่าเฉลี่ย 2.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.997 และ ความสัมพันธ์ของระดับชั้น และการรับรู้มีค่าอยู่ที่ 0.113 ที่ระดับความเชื่อมั่น $<.05$ แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นและการรับรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อยมาก

ด้านเจตคติโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.869 อยู่ในระดับมาก โดยที่เจตคติด้านองค์ความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.24 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.801 อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านความรู้สึกรู้สึกมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.766 อยู่ในระดับมากที่สุด และในด้านพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.837 อยู่ในระดับ มาก โดยที่ความสัมพันธ์ของระดับชั้นและเจตคติมีค่าอยู่ที่ 0.203 ที่ระดับความเชื่อมั่น $.001$ แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นและเจตคติมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อย

ด้านพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง เอกลักษณ์ของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันทนเลือกกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ชอบ มีความสุข สนุกกับกิจกรรม และสามารถมีสมาธิ จดจ่อกับกิจกรรมได้ต่อเนื่อง, ฉันทนมีเป้าหมายในกิจกรรมนั้นชัดเจน และ ฉันทนมีเป้าหมายในกิจกรรมนั้นชัดเจน โดยมี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับที่ 4.24 อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.973 และ 0.909 ตามลำดับ ส่วนเอกลักษณ์ของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ฉันทำกิจกรรมนั้น เมื่อมีเวลาว่างจากงานและภารกิจต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 3.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.121 แต่ยังคงอยู่ในระดับเห็นด้วย เช่นเดียวกัน โดยที่ความสัมพันธ์ของระดับชั้นและระดับพฤติกรรมมีค่าอยู่ที่ 0.149 ที่ระดับความเชื่อมั่น $<.05$ แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นและเจตคติมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อยมาก

ด้านประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่ให้เลือก 3 อันดับ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมมากที่สุด ในแต่ละระดับมีรูปแบบการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่ต่างกันดังนี้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 69 คน ประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความบันเทิง (ดูหนัง ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอบันเทิง เล่นเกมส์ ฯลฯ) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังในประเภทนี้มากถึง 58 คน คิดเป็นร้อยละ 84.06 ในขณะที่การใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีผู้เข้าร่วมน้อยที่สุดคือ คือ ปลูกต้นไม้ (ปลูกผัก ทำสวน ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า) มีผู้เข้าร่วม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.90 ต่อมาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 66 คน ประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความบันเทิง (ดูหนัง ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอบันเทิง เล่นเกมส์ ฯลฯ) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังในประเภทนี้จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 และน้อยที่สุดอันดับสุดท้ายเท่ากับ 2 ประเภท ได้แก่ ปลูกต้นไม้ (ปลูกผัก ทำสวน ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า) และหมวดพัฒนาจิตใจ (สวดมนต์ ไหว้พระ ทำบุญ กิจกรรมบำบัต กิจกรรมจิตอาสา) มีผู้เข้าร่วมประเภทละ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.64 ต่อมาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 65 คน ประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความบันเทิง (ดูหนัง ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอบันเทิง เล่นเกมส์ ฯลฯ) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังในประเภทนี้จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 75.38 และน้อยที่สุด คือ ปลูกต้นไม้ (ปลูกผัก ทำสวน ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า) มีผู้เข้าร่วม 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.15 ต่อมาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 66 คน ประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความบันเทิง (ดูหนัง ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอบันเทิง เล่นเกมส์ ฯลฯ) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังในประเภทนี้จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 75.76 และน้อยที่สุด คือ ปลูกต้นไม้ (ปลูกผัก ทำสวน ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า) มีผู้เข้าร่วม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 67 คน ประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กีฬา (ออกกำลังกาย เต้น วิ่ง กีฬาชนิดต่าง ๆ ฯลฯ) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังในประเภทนี้จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 64.18 และน้อยที่สุด คือ หมวดพัฒนาจิตใจ (สวดมนต์ ไหว้พระ ทำบุญ กิจกรรมบำบัต กิจกรรมจิตอาสา) มีผู้เข้าร่วม 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.99 สุดท้ายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 67 คน ประเภทของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความบันเทิง (ดูหนัง ฟังเพลง ดูคลิปวิดีโอ

บันเทิง เล่นเกมส์ ฯลฯ) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเข้าร่วมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังในประเภทนี้จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 70.15 และน้อยที่สุดคือ ปลูกต้นไม้ (ปลูกผัก ทำสวน ปลูกต้นไม้ ปลูกป่า) มีผู้เข้าร่วม 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.45

ด้านพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังหากแบ่งตามรูปแบบการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง จะมีผลวิจัย ดังนี้ ประเภทกีฬาเป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 64.18 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 50.72 ประเภทท่องเที่ยว เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 46.27 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 28.79 ประเภทอ่านหนังสือ มีผู้เข้าร่วมมากที่สุดอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มากที่สุด ที่ระดับร้อยละ 55.38 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับร้อยละ 34.33 ประเภทศิลปะและงานฝีมือ เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยมีผู้เข้าร่วมมากที่สุดอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ระดับร้อยละ 47.69 และน้อยที่สุดอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ระดับร้อยละ 20.90 ประเภทพัฒนาตนเอง เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 43.08 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 20.29 ประเภทดนตรี เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 23.08 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 11.59 ประเภทความบันเทิง เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 84.06 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 62.69 ประเภทปลูกต้นไม้ เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 13.64 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 2.90 ประเภทกิจกรรมเสริมสร้างรายได้ เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในระดับร้อยละ 17.91 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 12.31 ประเภทหมวดพัฒนาจิตใจ เป็นประเภทการใช้เวลาว่างที่มีร้อยละของผู้เข้าร่วมน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกระดับชั้น โดยระดับชั้นที่มีร้อยละมากที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระดับร้อยละ 13.64 และน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 2.99

ด้านความสัมพันธ์ของระดับชั้น การรับรู้ และเจตคติ ได้ผลการวิจัยดังนี้ ด้านความสัมพันธ์ของระดับชั้นและการรับรู้ มีค่าอยู่ที่ 0.113 ที่ระดับความเชื่อมั่น <math>< .05</math> แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นและการรับรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อยมาก ด้านความสัมพันธ์ของระดับชั้นและเจตคติ มีค่าอยู่ที่ 0.203 ที่ระดับความเชื่อมั่น .001 แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นและเจตคติมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อย ด้านความสัมพันธ์ของระดับชั้นและระดับพฤติกรรม มีค่าอยู่ที่ 0.149 ที่ระดับความเชื่อมั่น <math>< .05</math> แสดงให้เห็นว่า ระดับชั้นและเจตคติมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อยมาก ด้านการรับรู้และด้านเจตคติ มีค่าความสัมพันธ์กันที่ 0.482 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ในระดับปานกลาง กล่าวคือ หากด้านในด้านหนึ่งสูงอีกด้านก็มีโอกาสที่จะสูงตามไปด้วย ด้านการรับรู้และด้านพฤติกรรม มีค่าความสัมพันธ์กันที่ 0.449 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ในระดับปานกลาง กล่าวคือ หากด้านในด้านหนึ่งสูงอีกด้านก็มีโอกาสที่จะสูงตามไปด้วย ด้านเจตคติและด้านพฤติกรรม มีค่าความสัมพันธ์กันที่ 0.773 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ในระดับมาก กล่าวคือ หากด้านในด้านหนึ่งสูงอีกด้านก็จะสูงตามไปด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นต่างกันจะมีระดับการรับรู้การใช้เวลาว่างอย่างจริงจังต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 อย่างไรก็ตามจากค่าที่ได้นั้นแสดงให้เห็นว่า การรับรู้และระดับชั้นที่กำลังศึกษาของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยามีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยมาก โดยระดับของการรับรู้ที่สูงที่สุด มาจากอินเทอร์เน็ตในระดับค่าเฉลี่ย 3.88 สอดคล้องกับผลสำรวจของ Thailand Digital Outlook ประจำปี 2567 ที่พบว่า การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 90.3 และคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นวันละ 9 ชั่วโมง (ไทยพีบีเอส, 2567) ในขณะที่ระดับการรับรู้ผ่านสื่อที่น้อยที่สุดมาจาก วิทยุ ที่ค่าเฉลี่ยเพียง 1.81 สอดคล้องกับสภาพทางสังคมในประเทศไทยที่ปัจจุบันมีการใช้วิทยุลดลง ประกอบกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียน ทำให้การเข้าถึงสื่อผ่านวิทยุน้อยตามลงไปด้วย ทั้งนี้ในรูปแบบการรับรู้ผ่านบุคคลมีการรับรู้ 3 แบบที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันได้แก่ การเรียนการสอนจากสถานศึกษา, ครอบครัว และเพื่อน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.20, 3.22 และ 3.34 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การที่โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 ไม่ว่าจะอยู่ในรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีส่วนช่วยให้ให้นักเรียนได้ค้นหาและส่งเสริมความสนใจของตนเองต่อไป ในขณะที่ครอบครัวและเพื่อนก็มีส่วนสำคัญในการเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก เนื่องจากวัยของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนระดับชั้น ม.1-6 จึงทำให้มีอายุอยู่ในช่วงประมาณ 13 – 18 ปี ซึ่งจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นทำให้ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ที่เกิดจากเพื่อนมีค่ามากที่สุดเนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มีการอยู่กันเป็นกลุ่มและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับ ศรีประภา ชัยสินธพ (2558) ที่ได้กล่าวถึงการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองไว้ว่า การมองเห็นตัวเองของวัยรุ่น ต้องได้รับการสนับสนุนจากสังคมวัฒนธรรมที่ตนอยู่

ถ้าพ่อแม่เพื่อนฝูงยอมรับ ก็จะเกิดความมั่นใจในตัวเอง ถ้าเข้ากับใครไม่ได้ ก็จะเกิดความไม่มั่นใจและไม่เชื่อว่าผู้อื่นจะยอมรับตนต่อไป

2. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันจะมีระดับของเจตคติต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 โดยค่าความสัมพันธ์ของระดับชั้นที่กำลังศึกษาและระดับของเจตคติมีความสัมพันธ์กันแต่มีความสัมพันธ์กันน้อย หมายถึง หากระดับชั้นสูงขึ้นอาจส่งผลให้ระดับของเจตคติเพิ่มขึ้นหรือไม่เพิ่มขึ้นก็ได้ แต่ระดับเจตคติจะไม่ลดลง อันเป็นผลมาจากระดับชั้นที่สูงขึ้น สอดคล้องกับที่ Allport อ้างถึงใน ปิยะนันท์ บุญธโยไทย (2556) โดยได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการเกิดของเจตคติ อันได้แก่ การเกิดจากการเรียนรู้ เกิดจากความสามารถในการแยกแยะ เกิดจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน และเกิดจากการเลียนแบบ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวทำให้สามารถสรุปได้ว่า โดยทั่วไปนั้นยิ่งระดับชั้นสูงขึ้น ก็จะทำให้การเรียนรู้ ความสามารถในการแยกแยะ ประสบการณ์ เพิ่มตามไปด้วย นั่นจึงเป็นส่วนหนึ่งให้ระดับของเจตคติเพิ่มขึ้นตาม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญฉกร ทุ่งสุวรรณ (2562) ที่ได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาเสพติด พบว่า ระดับเจตคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาเสพติด ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกันจะมีระดับของพฤติกรรมต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 โดยค่าความสัมพันธ์ของระดับชั้นและระดับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน แต่อยู่ในระดับน้อยมาก หมายถึง หากระดับชั้นสูงขึ้นอาจส่งผลให้ระดับของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นหรือไม่เพิ่มขึ้นก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ระดับพฤติกรรมจะไม่ลดลงอันเป็นผลมาจากระดับชั้นที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับการเกิดของเจตคติ การเกิดของพฤติกรรมก็มีองค์ประกอบที่เข้ามาสนับสนุน ดังที่อรุณีย์ โรจนไพบุลย์ (2561) ได้ระบุถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมไว้ ได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ การคิด สติปัญญา เจตคติ อารมณ์ และความเชื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนถูกขัดเกลาและพัฒนาขึ้นตามช่วงวัยและระดับการศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชไมพร สีมา (2562) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับชั้นและระดับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีระดับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองไม่ต่างกัน

4. ความสัมพันธ์ของการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการใช้เวลาว่างอย่างจริงจัง มีความสัมพันธ์กันในทางบวก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 ด้าน สัมพันธ์กัน โดยที่การรับรู้และเจตคติ มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง การรับรู้และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเจตคติและพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช อูสาพาณิชย์ (2559) ที่ระบุว่า การรับรู้ของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์ต่อระดับของพฤติกรรมในทิศทางเดียวกัน รวมถึงเจตคติของผู้บริโภคก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้บริโภคในทิศทางเดียวกันเช่นกัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ อสงไขย ทยานศิลป์ (2560) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ การรับรู้ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในโครงการความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของกลุ่มบริษัท สยามพิวรรธน์ จำกัด ระบุว่า ทัศนคติและการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเข้าร่วม จากผลการวิจัยทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ทำให้สามารถอนุมานได้ว่า การรับรู้และเจตคติ จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหรือไม่ อาจขึ้นอยู่กับรูปแบบของพฤติกรรมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. โรงเรียนและครอบครัว ควรนำข้อมูลที่ได้เหล่านี้ไปช่วยพัฒนาและสนับสนุนการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังของนักเรียน
2. อาจมีการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ถึงความหมายของการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังให้แพร่หลายมากขึ้น เพื่อที่โรงเรียนและผู้ปกครองจะได้มีความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น
3. โรงเรียนอาจนำข้อมูลด้านกิจกรรมไปปรับใช้ในรายวิชาชมรมได้ เช่น ให้นักเรียนที่มีความสนใจเหมือนกันอยู่รวมกันเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านนั้นๆ หรือคละกลุ่มกิจกรรมให้ 1 กลุ่มมีหลายกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการแบ่งปันประสบการณ์ใหม่ๆ
4. ในบางข้อคำถามมีการใช้ภาษาที่ซับซ้อน อาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่เข้าใจในข้อคำถาม
5. หากวิจัยโดยใช้ประชากรของแต่ละระดับชั้น อาจทำให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้พัฒนาหลักสูตรได้อย่างชัดเจนมากขึ้น
6. ในการวิจัยในอนาคตอาจศึกษาในสถานศึกษาอื่น หรือในระดับชั้นอื่น เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างกันของผลการวิจัย
7. ในการวิจัยในอนาคต อาจศึกษาหาผลกระทบและวิธีการแก้ไขปรับปรุงการใช้เวลาว่างอย่างจริงจังเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ. (2562). เจตคติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาสายอาชีพ. *วารสารการศึกษา*, 13(2), 45–58.
- ชไมพร สีมา. (2562). พฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 25(1), 89–104.
- ดาวิชา ศรีธัญรัตน์วนิดา, ทองธีระ, และ ธวัลพร มะรินทร์. (2565). การใช้เวลาว่างอย่างจริงจังกับการพัฒนาศักยภาพเยาวชน. *วารสารสังคมศาสตร์*, 34(2), 112–128.
- นงนุช อุดาพาณิชย์. (2559). *การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะนันท์ บุญณะโยไทย. (2556). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีประภา ชัยสินธพ. (2558). พัฒนาการอัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย. *วารสารจิตวิทยาพัฒนาการ*, 7(1), 1–15.
- อรุณีย์ โรจนไพบุลย์. (2561). *พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อสงไขย ทยานศิลป์. (2560). ทักษะการรับรู้ และพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมในโครงการความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของกลุ่มบริษัทเอกชน. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 40(3), 77–94.
- ไทยพีบีเอส. (2567). *Thailand Digital Outlook 2024*. กรุงเทพฯ: องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย.
- Kono, S., Walker, G. J., & Ito, E. (2020). Serious leisure and well-being: The role of perceived leisure benefits. *Leisure Studies*, 39(2), 249–262.
<https://doi.org/10.1080/02614367.2019.1694565>.
- Stebbins, R. A. (1984). Serious leisure: A conceptual statement. *The Pacific Sociological Review*, 27(2), 251–272.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York, NY: Harper & Row.